

JAN'S VERZOEKING
een Kerstverhaal
door
Johanna.

NIJKERK, G. F. CALLENBACH.

JAN'S VERZOEKING.

Een Kerstverhaal op waarheid gegrond

DOOR

JOHANNA,
Schrjfter van „Vrede op aarde”.

TWEDE DRUK.

NIJKERK
G. F. CALLENBACH.

JAN'S VERZOEKING.

„Hiezoo, dat is gelukkig in de rust!" zeide Vrouw van Straaten. En wel mocht zij zoo spreken, nadat zij de grootste helft van haar zetal in de bedstede had gelegd en toegedekt, en gehoord had, hoe de verschillende stemmetjes al zachter en zachter werden, even als het getjilp van de jonge musschen, als zij 's avonds laat in hun nest tusschen de takken der boomen ter ruste gaan.

„Hé, hé!" vervolgde zij, toen zij de kleertjes der bijna slapende kinderen had opgenomen en zag, hoe er in bijna alle kousen een gat te stoppen was, en het aan de broekjes bleek, dat het menigen knie maar al te wel gelukt was een doorbraak in dat kleedingstuk aan te richten: „Nu nog aan het verstellen! Het moet nog maar zoo lang mee, als het kan."

Zij legde al de kleedingstukken, die versteld moesten worden op elkander en ruimde eerst hare kamer op, opdat haar man en oudste zoon, als zij thuis zouden komen, alles in orde zouden vinden.

Het kamertje was spoedig klaar. Men kon het zien, dat Vrouw van Straaten er goed de hand aan hield, al waren de meubeltjes oud, en al droegen zij de onmiskenbare teekenen, dat zij dagelijks veel te lijden hadden.

Voor dat zij ging zitten, wierp zij nog een blik in de

bedstede. Daar lagen haar vier knaapjes, dicht naast elkander, met de hoofden boven de dekens. De lieve krulkopjes lagen daar zoo rustig en eensgezind naast elkander, dat hun moeder een glimlach niet kon onderdrukken, als zij bedacht, hoe datzelfde viertal nog geen uur geleden een leven maakte, dat iemand het hooren en zien verging.

„Ziezoo,” zeide zij nogmaals met een zucht van verlichting, „dat is in de rust!” Zij lichtte toen het kleedje van de wieg op, waarin haar jongste zoontje sluimerde, zette zich vervolgens aan de tafel en begon aan haar stapeltje verstelwerk, in afwachting van de thuiskomst van haren man en oudsten zoon, die deze week voor het eerst met vader was meegegaan, om diens handwerk te leeren.

Nu vrouw van Straaten daar zoo rustig aan de tafel zit, laat zij, terwijl hare handen zich ijverig bezig houden, haren gedachten den vrijen loop. Haar man blijft lang uit. Dat gebeurt wel eens meer, want als hij van de timmermanswerkplaats komt, moet hij de herberg voorbij, en het gebeurt maar al te zelden, dat hij er waarlijk voorbij gaat. Nu was hij wel geen volslagen dronkaard, neen, zeker niet; maar „een mensch moet toch wat hebben, als hij den geheelen dag hard gewerkt heeft,” is zijne leus; en hij bracht toch altijd een goed gedeelte van zijn weekgeld thuis, zoodat zijne vrouw brood en de allernoodigste dingen voor hen beiden en de kinderen kon koopen. Maar meer ook niet. Menig dubbeltje, dat in het huishouden zoo bijzonder goed zou te pas zijn gekomen, kwam terecht in de lade van de herberg op den hoek.

Vrouw van Straaten was er dus reeds aan gewoon geraakt, dat haar man niet dadelijk na het sluiten van den timmerwinkel thuis kwam. Maar toch — dezen avond overviel haar een ongewone onrust; want was haar oudste jongen, haar beste Jan, niet bij zijn vader? en als deze hem nu mede nam naar de herberg, en hij daar ook leerde drinken! Neen, dat was al te erg.

In hare verbeelding zag zij dien lieven, onbedorven knaap met zijn trouwhartig gelaat en zijn open oog, te midden van een troep ruwe mannen en losbandige jongens, met het jeneverglas in de hand. Hij zou het verderfelijk vocht voor de eerste maal wel niet lusten. Neen, maar welke jongen van 14 jaren is bestand tegen de toejuichingen, die hij zeker zal hooren, als hij zijn eerste glas ledigt? en vooral als zijn eigen vader zich onder die toejuichers schaart?

Bij deze gedachten vielen er tranen op de versleten kleedingstukken der kleine slapers neder. Gelukkig voor vrouw van Straaten, dat, terwijl angst en droefheid ten opzichte van haren zoon haar hart vervulden, zij wist, tot wien zij in de ellende hare toevlucht mocht nemen. Immers vele jaren geleden, toen de toestand van haren man veel hopeloozer was dan nu, had de Heer ook naar hare smeekingen gehoord en gedurende langen tijd scheen het waarlijk, als of haar man afkeer begon te krijgen van het herberg bezoek.

Toen haar Jan nog een knaapje van vier jaren was, stond van Straaten bekend als een volslagen dronkaard, die weinig of niets in huis bracht. Toen was er bittere nood geweest, en als in die dagen vrouw van Straaten niet voor sommige menschen bij zich aan huis had mogen wasechen, zouden zij bepaald honger hebben geleden. Ook gebeurde het toen wel eens, dat de bakker vrij lang op zijn geld moest wachten.

In dat droevig tijdperk — het was kort vóór Kerstfeest — moest vrouw van Straaten eens waschgoed weg gaan brengen aan het andere einde der stad. Haar man zou tehuis blijven en op hun twee zootjes passen. Ver moest zij loopen, en lang moest zij wachten, eer dat men haar de ledige mand met het verdiende geld ter hand stelde.

Zij hoopte bij hare terugkomst alles te vinden, zooals zij het verlaten had: haren man aan de tafel zittend en

hare twee jongens met elkander spelend. Van Straaten kon dit gemakkelijk doen. Natuurlijk had hij geen werk in den winter, want zulke werklieden als hij, krijgen altijd het eerst van allen „gedaan.” Hoe vermosied ook, spoedde zij zich verheugd huiswaarts, want voor het geld, dat zij nu in de hand hield, zou zij voor de Kerstdagen wat brandstof en spijzen kunnen koopen.

Zij zou eerst den bakker het achterstallige geld betalen. Zij zou 's avonds naar de kerk gaan, en daar woorden hooren van troost en blijdschap, waaraan hare ziel zulk een behoefte had, en ziende op Hem, die vernieuwen en belasten tot zich roept, zou zij met vernieuwde kracht den strijd des levens weder aanbinden. Het was fol koud, doch door het snelle loopen gevoelde zij daarvan niet veel, en met een vroolijk hart bereikte zij het smalle steegje, waarin zij woonde. Doch wat joeg haar het bloed naar de wangen en deed hare oogen van toorn glinsteren? Een verlaten broodkar stond aan den ingang van het steegje, en daar dicht tegen aan gedrukt een schraal, verkleumd jongske, met een blauw gestrept dun buisje aan.

Het kind schreide van de koude, en spoedig hoorde moeder, dat hem door vader bevolen was op de broodkar te passen, terwijl hij den knecht, die het verschuldigde geld kwam halen en wachten wilde op de terugkomst zijner vrouw, eens zou trakteen. Enkele dubbeltjes had hij nog wel in zijn zak, en spoedig was de hartsterking voor de twee mannen gehaald. „Ea het duurt zoo lang,” klaagde het kind, bibberend over zijn geheele lichaam.

Trillend van verontwaardiging klom vrouw van Straaten met het arme ventje de nauwe trap op en vond daar de twee mannen in beschonken toestand aan de tafel zitten. De ledige flesch en glaasjes, die voor hen stonden deden duidelijk gewaar worden, waaruit de traktatie bestaan had. Dienzelfden avond nog werd het kind zeer ziek en verscheidene dagen daarna zweefde het als het ware tuschen leven en dood. Arme moeder! geen vroolijk

Kerstfeest, als waarvan zij gedroomd had, kwam er toen voor haar. Evenwel, toen het Kerstfeest voorbij was, begon het gevaar te wijken, en dát niet alleen, maar haar man, gevoelende, dat hij de oorzaak geweest was van de ernstige ziekte van zijn zoontje, had van dien noodlottigen dag af geen drank meer geproefd.

Zoo bleef het tot eenige maanden, vóór dat ons verhaal begint.

Vrouw van Straaten laat, terwijl zij de kinderkleeren verstaat, dit alles voor haren geest voorbij gaan: De ziekte van haar zoontje; die ziekte veroorzaakt door dien verderfelijken, starken drank, en alles wat daarop gevolgd was; maar nu dreigde er een nog grooter gevaar.

O! toen haar eerstgeboorne daar nederlag met dat doodsbleeke gezichtje, niet meer naar Moeder's stem luisterende, de lieve blauwe oogjes niet meer tot haar opelaande; toen had zij God gebeden zijn leven te willen sparen, en de Hoer had het gedaan. Doch was nu het gevaar niet veel grooter? Vroeger was alleen zijn leven door zijns vaders schuld in gevaar gebracht, maar nu dreigde zijn kostbare ziel reeds vroegtijdig verwoest te zullen worden. Was het dan maar niet beter geweest — dacht zij — als zij hem toen had zien henengaan naar die plaats, waar geen zonde of verleiding meer gevonden wordt?

Zij zit daar zóó verdiept in haar droevig gepeins, dat zij ternanwernood bemerkt heeft, dat zij, over wie zij hare gedachten liet gaan, t'huis zijn gekomen. Daar voelt zij weldra een paar armen om haren hals, en hoort zij een vroolijke stem, die tot haar zegt: Zoo moedertjel zoo in gedachten?

De moeder werpt een onderzoekenden blik op den knaap, en het is, alsof hij begrijpt, waaraan zij dacht; hij laat haar dadelijk los en zoekt na het avondeten zoo spoedig mogelijk zijn leger op. Hij sliiep op een zolderkamertje boven het woonvertrek zijner ouders.

Hoewel vermoesid, kan hij toch niet zoo spoedig den

slaap vatten. Het was een nieuw leven, dat hij heden was binnengetroden. Met lust en ijver was hij aan het werk begonnen, en zijn baas was zoo tevreden over hem, dat hij hem beloofd had, hem, als het zoo voortging, iedere week een halven gulden te zullen geven.

Een halve gulden! dien zou hij aan zijn moeder geven. En wat zou moeder daar veel voor kunnen doen! Hoe dikwijls klaagde zij niet, dat de kinderen het een of ander nieuw kleedingstuk zoo noodig hadden, maar zij niet bij machte was het hun te verschaffen. Dan zou hij ook dikwijls hier of daar een footje krijgen, en al die extratjes zou hij bewaren, zonder dat moeder het wist. Als het dan Keratfeest was, zou hij haar verrassen met een mooien, warmen doek, waaraan zij zulk een behoefte had, en dan zouden zij te zamen naar de kerk gaan. Wel, wel, wat zou dat heerlijk zijn!

Maar niet alleen aan zijn nieuwen toestand en aan zijn moeder dacht hij. Hij was ook nog op een andere plaats geweest, waar zijn voet zich nog nooit had gezet. De ruime gelagkamer, vlak bij den timmermanswerkplaats, rees ook voor zijn geest op. Daar was het vroolijk, en iedereen scheen zeer blijde te zijn hem daar te zien.

„Welzoo, van Straaten! breng je den jongen mee? Dat is goed,” — zoo had de kastelein gesproken. Gul had men hem van alle kanten een „slokje” aangeboden, dat hem „goed zou doen,” en dat aan een flink werkmans toekwam, en de kleine „werkman” had het glas in zijn handen, voordat hij het wist; en ook aan zijn lippen; doch het smaakte hem gansch niet, nadat hij er maar even van geproefd had.

„Nu, wij hopen je hier dikwijls te zien,” klonk het, toen hij met zijn vader de herberg verliet.

„En als je je eerste geld hebt verdiend,” zeide er één, „dan zult ge ons wel eens trakteeren, niet waar?”

„Ja! Ja! Leve Jan van Straaten!” hadden anderen hierop in koor aangeheven.

„Zal ik dat nu moeten doen?“ peinsde Jan.

Doch zijn gedachtenloop werd hier gestuit, doordien hij op luiden toon zijn naam hoorde uitspreken. Hij luisterde scherp toe en hoorde zijne moeder op een onverstaanbaar gemompel van zijn vader, op hartstochtelijken toon, zeggen:

Ach ja, 't oude praatje: oen mensch moet wat hebben. Als dat het dan alleen is, wat je waarlijk gelukkig maakt, dan ziet het er treurig met je uit. Maar één ding bid ik van God" — hier verhief zich hare stem — „dat Hij onze kinderen voor dien levenstroost bewaren moge."

Toen hoorde Jan zijn moeder in een hevig snikken losbarsten. Dit deed zijn hart zeer, want het was om hem. Dat gevoelde hij wel. Moeder had zeker gehoord of begrepen, dat hij met zijn vader mede was geweest naar de herberg; en dat had haar zoo bedroefd gemaakt.

„Moeder bidt voor mij, dat ik daar niet komen zal", dacht hij weder. „Neen! het kan toch niet goed voor mij zijn daar te komen, hoewel het er vroolijk en gezellig is, en de menschen er zoo vriendelijk en opgeruimd waren. Als Vader niet beneden was, ging ik naar Moeder om er met haar over te spreken. Hij luisterde nog. — Het snikken bedaarde. Vader zweeg, maar Moeder zeide nog ten slotte: „Alsof het nog niet erg genoeg is! En nu nog mijne kinderen, o God! bewaar er hen voor."

„Zoo, Jan! heb je zoo'n haast?“ vroeg een opgescho- ten knaap den volgenden Zaterdagavond, toen Jan zijn eerste verdiende geld van zijn baas had ontvangen en zich haastte om naar huis te gaan.

„Dat is hier geen gewoonte, vriendje" — vervolgde de jongeling, „alles alleen houden? Bah!"

Het bloed steeg Jan naar het hoofd, maar hij bedwong zijn toorn en zeide niets, want hij kon den onbeschaam-

den spreker toch niet vertellen, hoe zijne lieve moeder nu t'huis zeker voor hem bad, en hoe hij haar wilde verrassen. Stil zou hij achter haar komen en de twee blanke zilverstukjes vóór haar nederleggen.

Hij had haar niets verteld; ook niet, wat hij een week geleden gehoord had, maar hij had zich vast voorgenomen het verdriet zijner moeder niet te verzwaren door zijn vader te vergezellen naar die plaats, waar hij de vorige week geweest was. Hij wist, dat het hem strijd zou kosten, niet zoozeer om de herberg te vermijden, als wel om bestand te blijven tegen de spottarnijen zijner nieuwe makkers.

„En leid ons niet in verzoeking, maar verlos ons van den booze.” Dit had Jan met zijn geheele hart dien morgen gebeden. „Leid mij niet in verzoeking,” zuchtte hij dien dag menigmaal, terwijl hij ijverig voortwerkte; doch hij begreep, dat, als men bidt: „Leid mij niet in verzoeking,” men dan ook zelf alles moet mijden, wat ons in verzoeking brengen kan. Daarom had hij bealoten niet op zijn vader te wachten, maar dadelijk na het ontvangen van zijn loon alleen naar huis te gaan. „Trakteeren wil ik wel,” zeide Jan dapper, „maar niet in de herberg en geen drank.”

„Ha! ha! ha!” lachte er één, want verscheidenen van de andere werklieden hadden zich bij hen gevoegd, „wou je ons trakteren op pepernoten en saliemelk? houdt die traktatie maar voor je.”

„Och, wat een zoete jongen!” zeide een ander.

„Ja! O, zoo veel beter dan wij,” spotte een derde.

„Kom,” sprak er een op aanmoedigenden toon, „wees een kere! Je bent nu geen schooljongen meer. Het is hier altijd zoo de gewoonte. Wat zeg jij, van Straaten?” Hier wendde hij zich tot Jan's vader, die met den bass had afgerekend en nu het troepje naderde.

„Dwingen wil ik hem niet,” antwoordde de aangesprokene. „Maar ja, het is beter, als je meegaat. Je

behoort hier nu eenmaal op den winkel t'huis; doe dus nu ook maar, zooals zij dat hier gewoon zijn."

Dáár stond Jan. Gehouden te worden voor één, die te gierig was om zijn geld af te staan, of voor een braven Hendrik, die te bedcosd was om daar binnen te gaan, waar alle mannen en jongelingen schenen te komen, was toch zeer onaangenaam voor zijn gevoel. Maar daar hoorde hij die droevige, angstige stem zijner moeder weder: „God beware mijn kinderen daarvoor." En allereerst: „Zou hij God ongehoorzaam willen zijn?"

Het was een moeilijk oogenblik voor Jan. Aarzelend stond hij daar, doch hij scheen niet meer te hooren, wat zijn verzoekers zeiden. Vertrouwend en aanmoedigend weerklonken daar in zijn hart de woorden van een versje, dat hij nog niet lang geleden op de Zondagschool had moeten leeren:

„Die in ons oog de moeite leest,
Toont ons zijn medelijden;
Hij is, als wij, verzocht geweest,
En helpt ons, als wij strijden."

Hij zou dit versje, even als zoo menig ander, reeds lang vergeten hebben, als zich daaraan niet eene herinnering had vastgeknoopt. Eén zijner makkers had hem, even voor dat de zondagschool op dien dag begon, beleedigd. Hij was bealoten, om zoodra de Zondagschool zou zijn afgeloopen, het dien knaap eens goed „in te peperen." Zoodra de jeugd dan ook op straat was gekomen, was hij zijn vijand genaderd, toen hij plotseling zijnen opgeheven arm zacht had voelen aangrijpen, en een vriendelijke stem hem ernstig had gevraagd:

„Zoo, Jan! heb je dat van daag op de Zondagschool geleerd?" Zijne onderwijzeres had achter hem gestaan.

„Juffrouw!" zeide hij kortaf, „dat kan ik niet laten."

„Kunt gij niet, Jan? Gij kunt wel, als gij het waarlijk wilt. Er is een machtig Helper, die u wil bijstaan, als

gij het Hem vraagt. Denk eens aan het versje, dat gij hebt geleerd:

„Die in ons oog de moeite leest,
Toont ons zijn medelijden;
Hij is, als wij verzocht geweest
En helpt ons, als wij strijden.”

„Zie je, Jan! het is wel moeilijk tegen onze driften te strijden, maar Hij heeft medelijden met ons en verblijdt zich, als wij in Zijn kracht overwinnen.”

Jan had toen overwonnen, maar de strijd was nu veel grooter. In stilte riep hij den Heer aan om sterkte in den strijd, dien Heer, die ook onmaal door spotters was omringd geweest; die verzocht was geworden veel meer en veel sterker dan hij. Hij bad in stilte, en onmiddellijk gevoelde hij zich gesterkt, en ontving hij kracht de verzoeking te weerstaan.

Hij hief het hoofd op en zeide op vasten toon: „Hier hebt gij mijn geld; doe er mede, wat gij wilt,” en eer dat de kleine kring van zijne verbazing was bekoemen, snelde Jan heen.

Ternauwernood had Vrouw van Straaten, evenals de vorige week, haar „troepje” weder in de rust gebracht, toen Jan alleen en buiten adem binnentrad. Een blijde glimlach verhieldde het gelaat der moeder, toen de knaap daar ademloos naast haar stond, zijn gloeiende wang tegen haar aan drukte, en hijgend en omsamenhangend deze woorden uitbracht:

„Moeder! ik wil er niet heen, maar ik heb niets geen geld.”

Heel duidelijk was Jan in den beginne niet in zijne mededeelingen, maar zijne moeder begreep toch wel, dat Jan regelrecht van zijn werk was thuisgekomen, en toen hij wat bedaarder was geworden en geregeld zijn weder-

varen had verteld, vielen er weder tranen op haar naaiwerk, maar nu waren het tranen van blijdschap en dankbaarheid.

„Kom, moedertje! blijf u nu rustig zitten. Ik zal wel eens netjes voor u klaarzetten,” zeide hij, toen hij zag, dat zijn moeder op wilde staan om koffie te zetten en het avondeten gereed te maken, dewijl nu ook Vader t’huis kon komen. „U ziet er zoo moe uit.” Jan zette alles vlug en met de grootste zorg gereed.

„Moeder! zal het niet heerlijk zijn, als ik iedere week twee kwartjes t’huis breng, en later nog veel meer?” vroeg hij, toen hij met zijn werk klaar was.

„Ja, Jan! maar nog veel, veel heerlijker is het voor mij, als ik mijn jongen in 's Heeren kracht zie strijden tegen het kwaad.

Zie je, Jan! dat is mij meer waard dan alle schatten der wereld.”

De Kerstmorgen was aangebroken. Het was helder vriezend weder. Een scherpe Oostenwind blies meedoogenloos door de straten en drong door de reten en scheuren van de schamele woningen der armen.

In het zoldervertrekje, waar Jan aliep, was de koude dan ook niet gering, doch zij werd niet gevoeld door den knaap, die met een vroolijk gelaat was opgestaan; wel waren zijn vingers door het wasschen van gelaat en handen verkleumd, nochtans bewogen zij zich ijverig, om met veel zorg een groot pak te maken, zòd groot, dat hij zijn beide handen zou noodig hebben, als hij het voorzichtig het zoldertrapje afdroeg.

Hij hoorde, dat zijn moeder ook reeds was opgestaan, en dat de vroolijke stemmen zijner pas ontwaakte broertjes zich begonnen te verheffen. Ja, zij zongen reeds hun kerstlied, dat zij op de Zondagschool hadden geleerd, en hij stamde er blijde mede in:

Werd ooit een lied zóó schoon gezongen
 Als in dien heil'gen nacht?
 Toen duizend reine eng'lentongen
 Verkondden 't heil, zóó lang verwacht?
 Het „Eer' zij God" klonk langs de velden
 Van 't stille Efrata,
 En hoor, hoe 't loflied blij vermeldde
 Gods liefde en gená,
 Gods liefde en gená.

Zie met Uw god'lijk welbehagen
 Ook op ons, kleinen, neer!
 Geef, dat wij daaglijks leeren vragen:
 Wat wilt Gij, dat ik doen zal, Heer?
 Geef kracht, om tegen 't kwaad te strijden,
 Te leven U ter eer.
 Wil van de zonde ons hart bevrijden,
 Verhoor ons, lieve Heer!
 Verhoor ons, lieve Heer!

Zag de Heer nu ook in welgevallen op hem neder?
 Ja, zeker! Het was immers dagelijks zijne ernstige bede:
 „Heer! wat wilt Gij dat ik doen zal," en evenals de
 Heer Zijnen wil ook aan dien rijken jongeling openbaarde,
 zoo deed Hij het ook aan hem.

Hij wist, dat het 's Heeren wil was dat hij een steun
 zou zijn voor zijne moeder, en dat hij zijnen armen vader
 niet na moest volgen op den weg, dien deze bewandelde.
 En als hem door de plagerijen van zijne makkers de
 verzoeking, waarin hij zich iederen Zaterdagavond bevond,
 zeer machtig werd, ging hij niet evenals die jongeling
 bedroefd henen, omdat de eisch der Heeren hem te zwaar
 viel, maar riep hij in zijnen nood den Heer aan om
 kracht tot strijden. En ziet! de Heer had hem telkens
 geholpen, en bereidde hem nu eene vreugde, die hem al
 zijn leed en strijd deed vergoten.

Iedere week had hij zijne moeder zijn weekloon gege-
 ven, doch haar niets verteld van een aantal footjes, die

hij had gekregen, hetzij bij het afleveren van eenig nieuw of hersteld voorwerp aan de klanten van zijn patroon, hetzij bij het betalen van de ééne of andere rekening. Al die gekregen goldstukjes had hij zuinig bewaard in een geheime bergplaats op zijn zolderkamertje, en den avond vóór het Kerstfeest had hij alles voor den dag gehaald.

Zes gulden mocht hij zijn eigendom noemen. Met dien rijkdom was hij de deur uitgegaan en verscheidene straten doorgelopen, totdat hij de holder verlichte winkels in het oog kreeg.

Aan den hoek eener strant was een zeer groote manufactuurwinkel.

Vele goederen hingen of lagen uitgestald voor de ramen. Wat was het een heerlijk gevoel voor Jan geweest om langzaam langs de ramen te gaan en al die goederen te bezichtigen, met de blijde bewustheid, dat hij straks den winkel zou binnentreden en een flinken inkoop doen.

Nadat hij alles goed bekeken had, was hij den winkel binnengestapt en eene juffrouw, die juist eenen koper een pakje met gekochte goederen overhandigde, had hem gevraagd, wat hij verlangde.

„Als 't u belieft, juffrouw!“ had Jan gezegd, „mag ik eens mooie, warme doeken van u zien?“

„Van welken prijs, beste jongen?“ had daarop de juffrouw gevraagd.

„Dat zal ik u eens precies zeggen,“ was het antwoord geweest van Jan, die bemerkte had, dat zij, die hem hielp, er vriendelijk en hulpvaardig uitzag.

„Ik moet een doek hebben voor Moeder, en ook een muts, weet u, en het mag alles bij elkaar vier gulden kosten.“

„Wacht!“ had de juffrouw gezegd, „dan zal ik eens wat moois voor u uitzoeken.“ Zij was toen vlug een paar trapjes opgewipt, en had op den toonbank een aantal doeken nedergelegd en voor Jan uitgespreid; maar het was hem moeilijk geweest een keus te doen.

„Zie eens!” had de vriendelijke verkoopster gezegd, toen zij Jan's aarzeling zag, „hier is er een die, geloof ik, juist goed voor u is. Het is er een van verleden jaar; toen kostte hij nog vier gulden, want gij ziet: het is mooie, zware wol, en hij is flink groot ook. Gij kunt hem nu voor drie gulden krijgen. Wil ik hem eens even omslaan? Dan kunt gij zien, hoe hij staat.”

Jan had hem zeer mooi gevonden en gedacht, dat hij ook wel naar den zin zijner moeder zou zijn. Hij had hem dus gekocht en met behulp van de winkeljuffrouw ook nog een muts uitgezocht. Nu had hij nog twee gulden en veertig cents over.

In een bakkerswinkel, waar het heerlijk rook naar versch brood, had hij veertig cents besteed voor een groot krentenbrood en was toen met de twee overgebleven guldens en een slagorswinkel binnengegaan. De winkel was erg vol geweest, en het had lang geduurd, eer dat Jan geholpen was. Gelukkig, dat één der mannen, die opeen reusachtig blok een oorverdoovend geraas maakten door met zware hakmessen bergen van vleesch fijn te hakken, medelijden met hem had gekregen, en hem voor zijn geld een goed stuk vleesch had overhandigd.

Daarop was hij naar huis gesnel. En nu was hij bezig al die goede dingen bij elkander te pakken.

„Wat zal Moeder wel denken,” sprak hij bij zichzelf, „nu ik het vuur nog niet heb aangemaakt?”

Juist was het pak gereed, toen hij, boven de zingende kinderstemmetjes uit, zijn moeder om hem hoorde roepen. Voorzichtig daalde hij de trap af.

De stemmetjes zwegen, toen Jan met zijn gelukkig gezicht en stralende oogen in hun midden stond, het pak nog in de handen houdende. „Moeder! een gezegend Kerstfeest!” riep hij uit, en legde het pak in haar armen.

Moeder pakte onmiddellijk alles uit voor de oogen der verbaasde broertjes.

„Hoe is het mogelijk! hoe is het mogelijk!” zeide zij

met zachte, bewogen stem, nauwelijks hoorbaar, want, onder luid gejuich der broertjes, werd het vleesch en het krentenbrood op de tafel gezet, de nieuwe doek haar omgedaan, en de nieuwe muts haar opgezet.

Vader was natuurlijk ook ontwaakt en zag het alles zwijgend aan. Moeder drukte Jan's koude handen in de hare en kustte hem, en dankte in haar hart den Heer voor het bezit van zulk een zoon.

„Kom aan, jongens!” zeide Jan, „nu gauw een lekker vuurtje.”

Hij stak een brandenden lucifer in het stapeltje hout en turf, dat hij den vorigen avond in de kachel had gelegd en blies het vlammetje aan.

Weldra flikkerde het vuurtje on verwarnde het koude vertrek, en een uur daarna zat het gezin aan den ochtendmaaltijd.

Het hoofd des huisgezins bracht den gezegenden Kerstdag ver van de zijnen door; na het ontbijt vertrok hij naar een zijner vrienden en zeide, dat hij eerst 's avonds thuis zou komen. Op dringend verzoek van de moeder en van Jan beloofde hij echter weer thuis te zullen zijn, vóór de avondkerk zou beginnen, en dan bij de kleinen te blijven, opdat zij te zamen naar de kerk zouden kunnen gaan.

Zoo ging Jan dan met zijn moeder naar de avondkerk.

O! hoe blijde klopte haar hart onder dien nieuwen wollen doek, en hoe blijde straalden hare oogen onder die nieuwe muts, terwijl zij naast Jan de kerk binnentrad en aan den koster, een vriendelijk oud man, om twee zitplaatsen naast elkander vroeg.

Ja, hij had nog twee mooie plaatsen juist vóór den predikstoel. Zij moesten hem maar volgen. Hij ging hun met onhoorbare schreden voor, en wees hun twee stoelen aan op een plaats, waar zij goed konden hooren. Het orgel deed een voorspel hooren, nog voordat de godsdienstoefening begon. Daarin kwam dezelfde melodie voor,

als waarop de kinderen hun kerstlied zongen, nl. die van het oude kerstlied:

O, donkere nacht! die duisend dagen
In schoonheid overtreft, enz.

Wat deed het vrouw van Straaten goed die liefelijke toonen te hooren, en Jan keek onder het ruischen dier schoone klanken de helder verlichte kerk rond.

In de ruime gelagkamer, dicht bij zijn werkplaats, was hem ook een zee van licht tegemoet gestroomd, toen hij daar den drempel had overschreden. Gezang hoorde hij daar eveneens, en ook het aanroepen van Gods naam, maar het was een geheel ander zingen en aanroepen geweest. Hij bedacht, hoe onrustig zijn hart toen geklopt had, en nu, met welk een vrede en blijdschap hoorde hij die heerlijke toonen aan, en zong hij uit volle bost mede:

Zingt, zingt een nieuw gezang den Heere:
Dien grooten God, die wond'ren deed!
Zijn rechterhand vol sterkte en eere,
Zijn heil'ge arm wrocht heil na leed.
Dat heil heeft God nu doen verkonden;
Nu heeft Hij Zijn gerechtigheid,
Zoo vlekkeloos en ongeschonden,
Voor 't heidendom ten toon gespreid.

Hoe aandachtig luisterde hij, toen de prediker in zijne rede zeide: „Dat kind in de kribbe is de Verlosser onzer zonden. Niet in onze eigen kracht kunnen wij den boosen en machtigen zielevijand overwinnen, doch alleen, wanneer Jezus Christus waarlijk in ons is geboren. Dan behooren wij Hem toe, en Hij ons. Dan alleen zijn wij veilig en bestand tegen de grootste verzoeking. Dan zijn wij overwinnaars, ja, meer dan overwinnaars door Hem, die ons kracht geeft.”

Ja, Jan gevoelde het ook wel, dat hij van nature zwak

was, en dat zijn hart zelfs veel meer lust had om het kwade, dan om het goede te doen. Alleen in de nabijheid van den Heer, wetend, dat Diens liefdevol oog op hem geslagen was, kon hij strijden tegen de zonde.

Toen Jan met zijn moeder was thuisgekomen, moest deze gaan zitten. Den doek mocht zij afdoen, want het was warm in het kleine vertrek, maar de muts mocht zij ophouden. Die stond haar toch zoo mooi. Het was alsof zij er veel vroolijker mede uitzag dan anders, zoo meenden de kinderen, en zij vroegen vader om strijd „of hij dat ook niet vond, en wat hij toch wel zeide van dien prachtigen nieuwen doek, en dat stuk vleesch — en dat alles van Jan's opgespaarde geld. Het werd hem nogmaals tot in de fijnste bijzonderheden verteld, doch vader gaf niet veel antwoord op de verhalen, die de kinderen hem met veel geestdrift deden.

Hij ging stil bij het vuur zitten en was blijde, dat de kinderen hem eindelijk met rust lieten, en zich rondom hunne moeder schaarden. Voor dat zij naar bed gingen, zongen zij nogmaals hun Kerstlied; wederom welden er tranen op in de oogen der moeder, toen de schelle kinderstemmetjes de bedde zongen:

Zie met Uw god'lijk welbehagen
 Ook op ons, kleinen, neer!
 Geef, dat wij daaglijks leeren vragen,
 Wat wilt Gij dat ik doen zal, Heer?
 Geef kracht om tegen 't kwaad te strijden,
 Te leven U ter eer;
 Wil van de zond' ons hart bevrijden,
 Verhoor ons, lieve Heer!
 Verhoor ons, lieve Heer!

Haar oudste jongen had het waarlijk leeren vragen en God had hem verhoord en hem reeds vroeg geleerd om tegen het kwaad te strijden.

Terwijl zij hare kleine jongens toedekte, zeide er één,

die pas op school zijne eerste rekenlessen had gehad: „Moeder, als wij nu allen zoo groot zijn als Jan, wat zult U het dan goed hebben! Dan krijgt u precies zes maal zooveel: zes mutsen, zes doeken, zes krentenbrooden, zes stukken vleesch!”

„Welneen, domme jongen!” hernam een ouder broertje, „dan geven wij het ieder op zijn beurt. Dan heeft moeder altijd wat.”

„Zes mutsen... — Zes doeken —...” stamelde de kleine rekenaar nog, terwijl zijn oogjes dichtvielen; „zes kr.... kren.... krentenbrooden zes st.... stuk.... stukken.... vleesch. En hij droomde, hoe zijn moeder met een mooie muts op, in een groot huis woonde, en hij met zijn broeders voor haar werkte, en zij haar allerlei schatten brachten.

„De Heer geve, dat gij op uwen broeder moogt gelijken,” sprak zij bewogen, zachtkens de lieve krulkopjes streelend, en in haar hart herhaalde zij de bede der kinderen:

„Zie met Uw god'lijk walbehagen
„Ook op mijn kleinen neer;
„Geef, dat zij daaglijks leeren vragen:
„Wat wilt Gij, dat ik doen zal, Heer?
